

N:o 32.

Ank. till Riksd. Kansli den 5 Mars 1877, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående beviljande af statsbidrag för ny tomtreglering i Söderhamn efter den staden senast öfvergångna brand.

(R. A.)

Efter den betydliga eldsvåda, som den 22 Juli nästlidna år hem-sökte staden Söderhamn, dervid 177 gårdar och 72 magasin lades i aska, hafva vederbörande gått i författning om upprättande af plan för stadens återuppbyggande, hvarvid funnits nödvändigt ej blott att omreglera den gamla stadsplanen, utan äfven att, med hänsigt till de i byggnadsstadgan för rikets städer uppställda fordringar på större och rymligare tomter, torg och andra allmänna platser och bredare gator, till stadsplanen intaga vida större område, än som upptagits af staden före branden. Uppå stadsfullmäktiges framställning har Kongl. Maj:t derefter den 8 sistlidne December i nåder fastställt en i sådant afseende uppgjord och af stadsfullmäktige antagen plan till reglering och utvidgning af den norr om stadsån belägna delen af Söderhamns stad; och är, enligt hvad upplyst blifvit, äfven den på södra sidan om ån belägna stadsdelen affattad på karta, men förslag till reglering af denna trakt ännu icke af stadsfullmäktige slutligen pröfvadt.

Emellertid hafva stadsfullmäktige i Söderhamn uti en genom Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Gefleborgs län till Kongl. Maj:t insänd underdånig skrift anhållit om bidrag af allmänna medel för bestridande af de ganska betydliga utgifter, som ansetts blifva förenade med nya tomtregleringens genomförande och de andra åtgärder, som i sammanhang der-

med borde vidtagas, och hvilka utgifter staden förklarats under nu varande förhållanden icke mäktat att utan sådant understöd bära. Fullmäktige hafva till stöd för denna sin framställning hufvudsakligen i underdånighet anfört, att, med ledning af i underdånighet bifogade särskilda kostnadsförslag och uppgifter, de kostnader, hvilka staden, för att motsvara de fordringar, som dels byggnadsstadgan för rikets städer och dels helsovårdsstadgan för riket uppstälde, måste under närmaste framtiden vidkännas, kunde ungefärligen sålunda beräknas: för omläggning på stadens bekostnad af Söderhamn—Bergviks jernväg från norra till södra stadsdelen, hvilken åtgärd nödvändiggjordes deraf att jernvägen eljest skulle blifva hinderlig ej mindre för gatutrafiken än ock för behörigt bebyggande af den norra stadsdelen, hvilken vore för bebyggande särdeles lämplig och enligt den nya regleringsplanen utgjorde den egentliga staden .....

..... kronor 250,000: —	
för lösen af jord och tomter, nödiga för gator, torg m. m. i norra stadsdelen	» 306,774: —
» dito dito i södra stadsdelen	» 201,600: —
» stadsplanens dränering med hufvudledningar	» 40,000: —
» gatornas afschaktning	» 83,916: —
» markens utfyllning på torg, esplanader, hamn- platser och gator	» 89,988: —
» gatornas anläggning	» 148,081: —
» esplanaders anläggning	» 13,643: —
» vattenledning	» 225,000: —

eller tillsammans kronor 1,359,002: —

samt att kostnaden för ordnandet af den södra stadsdelen, hvars läge medgäfvit högst få byggnaders uppförande, väl icke för närvarande kunde närmare beräknas, men att staden för nya gaturs upptagande och öppna platser anläggning måste inlösa 67 tomter, innefattande en areal af 504,000 kvadratfot.

Med åberopande häraf, och då det icke vore för staden i dess nu varande ställning möjligt att genom uttaxering betäcka de med nya tomt- och gaturegleringens genomförande förenade utgifterna eller att hos enskilde eller menigheter upplåna det erforderliga beloppet, hafva stadsfullmäktige i underdånighet anhållit, det Kongl. Maj:t måtte bereda staden ett understöd af 750,000 kronor, att utgå under loppet af fem år eller annan tid, som kunde finnas lämplig, dels såsom anslag utan återbetalningsskyldighet och dels såsom amorteringslån på billiga villkor.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande har, med upplysning att stadens invånare för närvarande utgjorde ett antal af endast omkring 6,500 personer, hvaraf större delen voro i sådana omständigheter, att icke något eller åtminstone högst obetydligt bidrag till behofvets fyllande kunde af dem påräknas, i underdånighet hemställt, att till Riksdagen måtte aflåtas proposition om beviljande för ifrågavarande ändamål af det anslag och lån, som Kongl. Maj:t kunde finna omständigheterna påkalla.

Efter öfvervägande af hvad sålunda förekommit har Kongl. Maj:t uti en till innevarande års Riksdag aflåten och till Stats-Utskottets handläggning remitterad nådig proposition, n:o 9, i anseende till den svåra hemsökelse, som inträffat genom den i Söderhamns stad timade brand och de stora förluster, hvaraf samhället i följd deraf drabbats, föreslagit Riksdagen att för inlösen af den jord med de derå varande byggnader, som enligt fastställd plan erfordrades till utläggande af gator, torg och andra allmänna platser, samt såsom understöd för bestridande af de med regleringens genomförande i öfrigt förenade kostnader, åt Söderhamns stad bevilja ett anslag utan återbetalningsskyldighet till belopp af sextio tusen kronor och ett lån till belopp af tvåhundra tusen kronor, att lyftas, anslaget och hälften af lånet under år 1878, och återstående hälften af lånebeloppet under år 1879; hvarvid för tillgodonjutande af lånet Kongl. Maj:t ansett, i hufvudsaklig öfverenstämmelse med hvad vid liknande fall förut egt rum, böra stadgas följande vilkor:

1:o) att stadsfullmäktige, i stadens namn och på dess vägnar, för lånesumman skulle afgifva sin till Riksgäldskontoret eller ordres ställda skuldförbindelse, innefattande de af Riksdagen för lånets användande och återbetalning stadgade vilkor;

2:o) att hvad af lånet icke blifvit hos Riksgäldskontoret uttaget före slutet af år 1879 icke finge derefter utbekommas;

3:o) att det i Riksgäldskontoret lyftade lånebeloppet finge utan ränta och kapitalafbetalning innehafvas till 1882 års slut, hvarefter, och intill dess lånet blifvit till fullo godtgjort, sex procent å dess ursprungliga belopp skulle till Riksgäldskontoret årligen inbetalas, deraf räntan efter fyra för hundra å det oguldna kapitalet först skulle beräknas och afgå, samt öfverskottet utgöra kapitalafbetalning; samt

4:o) att inbetalning af den uti näst föregående punkt omförmälda annuitet borde vid hvarje års slut verkställas vid påföljd för underlåtenhet deraf, att å annuiteten skulle beräknas laga ränta från förfallodagen; dock skulle, derest annuiteten före den 16 Januari näst derpå följande år till Riksgäldskontoret inkomme, samma betalning anses vara inom behörig tid verkställd; hvadan i sådant fall den sedan nyss nämnda månads början å annuiteten upplupna ränta skulle eftergivas.

Utskottet har ej funnit de af Kongl. Maj:t åskade belopp skäligen böra nedsättas under hvad Kongl. Maj:t föreslagit, så mycket mindre som desamma i allt fall betydligt understiga det statsbidrag, Söderhamns stadsfullmäktige ansett nödigt begära och hvars beviljande stadens magistrat förordat. De af Kongl. Maj:t föreslagna belopp lära ej heller förslå till afhjelpande af andra, med anledning af branden uppkomna stadens penningbehof än sådana, till hvilkas fyllande statsbidrag billigtvis kan ifrågasättas, helst om i betraktande tages att tillämpningen, vid en sådan händelse som den nu för Söderhamn inträffade, af den år 1874 utfärdade byggnadsstadgan för rikets städer för kommunen medför kostnader, hvilka i viss mån blifvit genom föreskrifterna i berörda stadga föranledda.

På grund häraf får Utskottet, som, beträffande ränta å det föreslagna lånet samt sättet för statsbidragets utgående, åberopar hvad i samma hänseenden blifvit i Utskottets denna dag afgifna utlåtande angående enahanda statsbidrag åt staden Strömstad anfördt, hemställa,

att Kongl. Maj:ts nådiga proposition må på det sätt bifallas, att för inlösen af den jord med derå varande byggnader, som enligt fastställd plan erfordras till utläggande af gator, torg och andra allmänna platser, samt såsom understöd för bestridande af de med regleringens genomförande i öfrigt förenade kostnader, åt Söderhamns stad beviljas ett anslag utan återbetalningsskyldighet till belopp af sextio tusen kronor och ett lån till belopp af två hundra tusen kronor, att lyftas, anslaget till hela dess belopp i Statskontoret under år 1878, samt lånet i Riksgäldskontoret med hälften deraf, eller ett hundratusen kronor, under år 1878 och hälften under år 1879, uppå vilkor, i afseende å lånet:

1:o) att stadsfullmäktige, i stadens namn och på dess vägnar, för lånesumman afgifva sin till Riksgäldskontoret eller ordres ställda skuldförbindelse, innefattande de af Riksdagen för lånets användande och återbetalning stadgade vilkor;

2:o) att hvad af lånet icke blifvit hos Riksgäldskontoret uttaget före slutet af år 1879 icke derefter får utbetonas;

3:o) att det i Riksgäldskontoret lyftade lånebeloppet får utan ränta och kapitalafbetalning innehafvas till 1882 års slut; hvarefter, och intill dess lånet blifvit till fullo godtgjort, sex procent å dess ursprungliga belopp böra till Riksgäldskontoret årligen inbetalas, deraf ränta efter fem för hundra å det oguldna kapitalet först beräknas och afgår, samt öfverskottet utgör kapitalafbetalning; samt

4:o) att inbetalning af den uti näst föregående punkt omförmälda annuitet bör vid hvarje års slut verkställas, vid påföljd, för underlåtenhet deraf, att å annuiteten beräknas sex procent ränta från förfallodagen; dock att, derest annuiteten före den 16 Januari näst derpå följande år till Riksgäldskontoret inkommer, samma betalning anses vara inom behörig tid verkställd, hvadan i sådant fall den sedan nyssnämnda månads början å annuiteten upplupna ränta eftergifves.

Stockholm den 5 Mars 1877.

På Stats-Utskottets vägnar:

CARL EKMAN.

Reservation:

af Herr *Liss Olof Larsson*, som, under åberopande af de skäl, hvilka i hans vid Utskottets utlåtande N:o 31 fogade reservation finnas anförda, yrkat, att åt staden Söderhamn må för ifrågavarande ändamål beviljas endast ett lån af 260,000 kronor, att utgå med hälften år 1878 och hälften år 1879, samt att Statskontoret må godtgöra Riksgäldskontoret det beviljade låneunderstödet belopp.